

Tevékenységi tervek

Tervezett projektek a tevékenységekbe integrált tanuláshoz

A projekt címe: „Beültettem kiskertemet...” (04.22. Föld napja, 05.05. Anyák napja)

A projekt megvalósulásának tervezett ideje: 2024.04.22- 2024.05.03.

A projekt tervezett indító élménye: Visszatérés a múlt heti úrutazásból a Föld nevű bolygóra, felidézzük, hogy minek köszönhető az évszakok váltakozása és visszahelyezkedünk az aktuális évszakba. Kirándulás a Természettudományi Múzeumba.

A projekt várható lezáró élménye: Anyák napi műsor és meglepetés

A projekt megvalósítása során kiemelt céljaink és feladataink:

- A bolygónkon található sok-sok érték megismertetése, ezáltal egy pozitív érzelmi viszony kialakítása, mellyel környezetünk szeretete és megóvása természetessé válik.
- A tavaszi természet szépségeinek felfedezése, tevékenységek a természetben (Mi mindent lehet csinálni a természetben?)

A projekt során kiemelten fejleszthető képességek pl: Belső képalkotás- és fantázia, kognitív képességek, összefüggés keresés, játékos matematika, szókincs bővítés,

emlékezet (auditív, vizuális, mozgásos, időbeli), figyelem, finommotorika, hallásfejlesztés, szem-kéz koordináció, nagymozgás, egyensúly, tájékozódás térben és síkban, szabálytudat, önállóság, empátia, kommunikáció, kitartás, állóképesség, tájékozódás térben és síkban, képesség, figyelem összpontosítás... stb.

<p>Munka jellegű tevékenységek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • önellátás, önkiszolgálás, önálló öltözködés • segítség tekintetében: -kérés, -elfogadás, -nyújtás, megtapasztalása/megtapasztaltatása • csoport rendjének fenntartása, pakolás • tevékenységekhez szükséges átrendezésekben való részvétel • pihenéskor az ágyak szét-, és összerendezése • ágyneműk önálló fel-, és lehúzása • naposi feladatok • eszközök előkészítése és elpakolása • saját holmik és eszközök rendben tartása • az öltöző dekorációjának közös elkészítése • a hátizsákok rendberakása • a tavaszi öltözékek, udvari játszórúha előkészítése 	
---	---	--

<p>Játék</p> <p>Játék feltételeinek biztosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • (ötletek a játék tevékenység megsegítéséhez , kiegészítő eszközök készítése) 	<ul style="list-style-type: none"> • szabad levegőn tartózkodás és játék - időjárás függvényében • szabad játék feltételeinek, zavartalanságának biztosítása • a gyermekek önálló ötleteinek segítése, kreativitásuk támogatása, az adódó helyzetek maximális kihasználása • az „agresszív” és/vagy „romboló” tevékenységek helyes irányba fordítása a játék sokszínűségét felhasználva, s egyúttal más alternatívák felajánlása, melyből a gyermek választhat • a gyermekek játszócsoportokba segítése • Hegyek, patakok, hidak építése színes textilek, papírtéglák, építőkockák segítségével • Terepasztal készítése • Tapintásos <p>Letakart kosárba tesszük a jeles naphoz köthető behozott</p>	
--	--	--

	<p>kincsekből egy-egy darabot, melyet tapintás útján kell felismerniük a gyerekeknek. Nehezített változata, amikor egy gyermek kivész a zsákból egy tárgyat, megnézi, visszateszi, majd körülírja, hogy mi volt az.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pörgesd meg a földgömböt! Játékból utazzunk el valahová. Pörgessük meg a gömböt, vagy nyissuk ki taláalomra az atlaszt, és keressünk egy helyet, ahová megyünk. Vegyünk elő enciklopédiát, és ismerkedjünk az országokkal: kik laknak ott, hogy beszélnek, milyen a viseletük stb. Tervezzük meg együtt a képzeletbeli utat: mivel utazunk oda, milyen ruhákat vigyünk, milyen állatokat fogunk látni... Beszélgethetünk arról is, hogy most miért nem szabad bizonyos helyekre elutaznunk, vagy miért nem lehet bizonyos tárgyakat megtapogatni (pl.: cseppkő, piramisok belső falfelülete...) • Megnézzük a szelektív hulladékgyűjtőt, megbeszéljük, miért van szükség rá, gyakoroljuk a használatát. Játék: Színes lapokat teszünk a földre vagy asztalra, a kékre kell elhelyezni a papírgyűjtőbe dobható hulladékokat, a sárgára a műanyagot, a zöldre az üveget a szürkére pedig a fémet. • Vásárlás: Fonott kosárba helyezünk különböző csomagolásokat és termékeket, egyesével kivesszük őket, és megbeszéljük, hogy melyik környezetbarát és melyik nem. Az a gyerekek feladata a beszélgetés után, hogy visszategyék a környezetbarát termékeket a kosárba. (Pl.: <u>Környezetbarát:</u> papír tojástartó; családi kiserelésű tusfürdő; vászonszatyor; <u>Nem környezetbarát:</u> agyoncsomagolt keksz műanyag, papír és alumínium borítással; műanyag szatyor; törött ernyő, ami olyan rossz minőségű, hogy az első szélől tönkremegy stb.) • Milyen állat? (Mutogatás alapján kell kitalálni) 	
--	--	--

<p>Külső világ tevékeny megismerése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alapvető környezet és természetvédelmi ismeretek 	<ul style="list-style-type: none"> • Visszatérünk a Naprendszerből a Föld bolygóra. Mire emlékeztek, mit tudunk a Földről? 	
---	---	--

- matematikai tapasztalatok, matematikai játékok

- Hol helyezkedik el a Naprendszerben? (A Kismackók már azt is tudják, hogy kőzetbolygó 😊)
- Mi borítja a felszínét? (Földrészek és vízfelszínnek szemléltetéséhez újra elővesszük a világítós földgömböt)

- Hány holdja van?
- Miért élnek más-más élőlények a világ más-más pontjain? (összehasonlítás különféle jellemzők szerint, kisebb-nagyobb, magasabb-alacsonyabb, több-kevesebb...) Érdekességek a nagyvilágból¹...
- Miért fontos óvni a bolygót?
- Takarók és kendők segítségével eljátszhatjuk a hegységek (gyűrt lánchegység), tavak, folyók kialakulását.

- Óvodánk „Örökös Zöld Óvoda” címmel rendelkezik. Mit jelent ez?
- Óvodásként hogyan segíthetek megóvni a környezetemet? (pl.: pataktisztítás a múlt hónapban)
- Kirándulás a Természettudományi Múzeumba
- Kirándulás és kincsgyűjtés a közeli erdőben Bingo

táblával

- **Kavicsok matematikája** (Gyűjtött, megmosott kavicsokkal tevékenykedünk):
 - kavicsok sorba rendezése nagyság szerint
 - sorminta kirakása pl.: 1 nagy, 1 kicsi; 1 nagy, 3 kicsi...
 - csoportosításuk megadott szám szerint

- Minek köszönhető az évszakok változása? Milyen évszak van most? Mi történik tavasszal a természetben?
- Milyen munkálatokat szoktak ilyenkor elvégezni? Ki szokott segíteni?
- Mi az, amit ilyenkor tavasszal együtt csinál a család? Mit lehet a természetben csinálni?

- Mi a kedvenc fád, növényed, állatod? Melyik a legkisebb, legnagyobb?
- Melyik a kedvenc virágod?
- Készülődés a közelgő jeles napra, Anyák napjára

<p>Verselés, mesélés</p> <ul style="list-style-type: none"> • anyanyelvi játékok • beszélgető kör • drámajátékok 	<ul style="list-style-type: none"> • Ha te is szeretnél más lenni, mint a búzaszem, mi lennél és miért? • Mesék²: <ul style="list-style-type: none"> - Zelk Zoltán: Egy búzaszem története - A csodálatos cinege (olasz mese) - A mocsári manók meg az élet vize (szibériai népmese) - Tasnádi Éva: Borika fája - Fésűs Éva: Kié a virág - Móra Ferenc: Mire anyuka felébred - Bartócz Ilona: Anyák napja • Versek: <ul style="list-style-type: none"> - Szekér Zsuzsa: Föld napja <p style="text-align: center;">Ma van a Föld napja, fogd meg a kezem, emeld jó magasra, én is ezt teszem. Örülünk a Földnek, ne gyötörjük agyon, szeressük, óvjuk, vigyázzunk rá nagyon.</p> <ul style="list-style-type: none"> - anyák napi versek • Szólások, közmondások <ul style="list-style-type: none"> - Úgy elfelejtette, mint a föld. - Olyan süket, mint a föld. - Nem esik a földnél lejjebb. - Majd a föld alá süllyed. - Én bírom, csak a föld is bírja. - A földbe gyökerezett a lába. - Olyan piszkos, mint a föld. - Imbolyog alatta a föld. - Kihúzza a földet valaki alól. - Fekete teremben terem a jó búza. - Nem minden föld termi az észet. - A föld is öregszik. 	
<p>Rajzolás,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Újrahasznosított társasjátékok készítése közösen a gyerekekkel 	

**festés,
mintázás,
kézimunka**

- taktilis párosító doboz készítése

- anyák napi meglepetések elkészítése

Mozgás

- a mindennapos testmozgás játéka, feladatai

- Játékos, mindennapos testmozgás az udvaron
- Bemelegítés járás-, és futásgyakorlatokkal
- Utánzó járások
- Virágpör gyűjtés: A gyermekek a méhek, akik röpködnek a virágos réten. Amikor az óvónő elkiáltja magát, mond egy számot, és a méhek annyian alkotnak kört, és egy képzeletbeli virág köré leguggolnak. A megbeszélte jelre elengedik egymás kezét, és újra röpködnek.
- Energia-játék: A következő mozgásos feladat során rögzülnek a megújuló energiaforrások. A próba megkezdése előtt elmondjuk, hogy a természettől energiát is kapunk, ami működésbe hoz különböző dolgokat. Például a kandallóban fát égetünk el, ami aztán meleget ad. A napelemes számológép akkor működik, ha világos van, a

	<p>malomkereket a víz, a szélmalmot a szél hajtja. Körbe sétálnak a gyerekek, megbeszéljük, hogy a megadott vezényszavakat hallva, a megadott mozgást kell végezni: „szél” = malomkörzés; „víz” = ugrálunk; „fa (biomassza kifejezés helyett)” = nyújtózkodunk; „Föld” (a Föld belső hője, geotermikus energia) = megérintjük a talajt; „Nap” = felfelé nézünk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mozgásos játék gyakorlása az anyák napi előadásra • Kirándulás a Természettudományi Múzeumban • Kirándulás a közeli erdőben 	
--	---	--

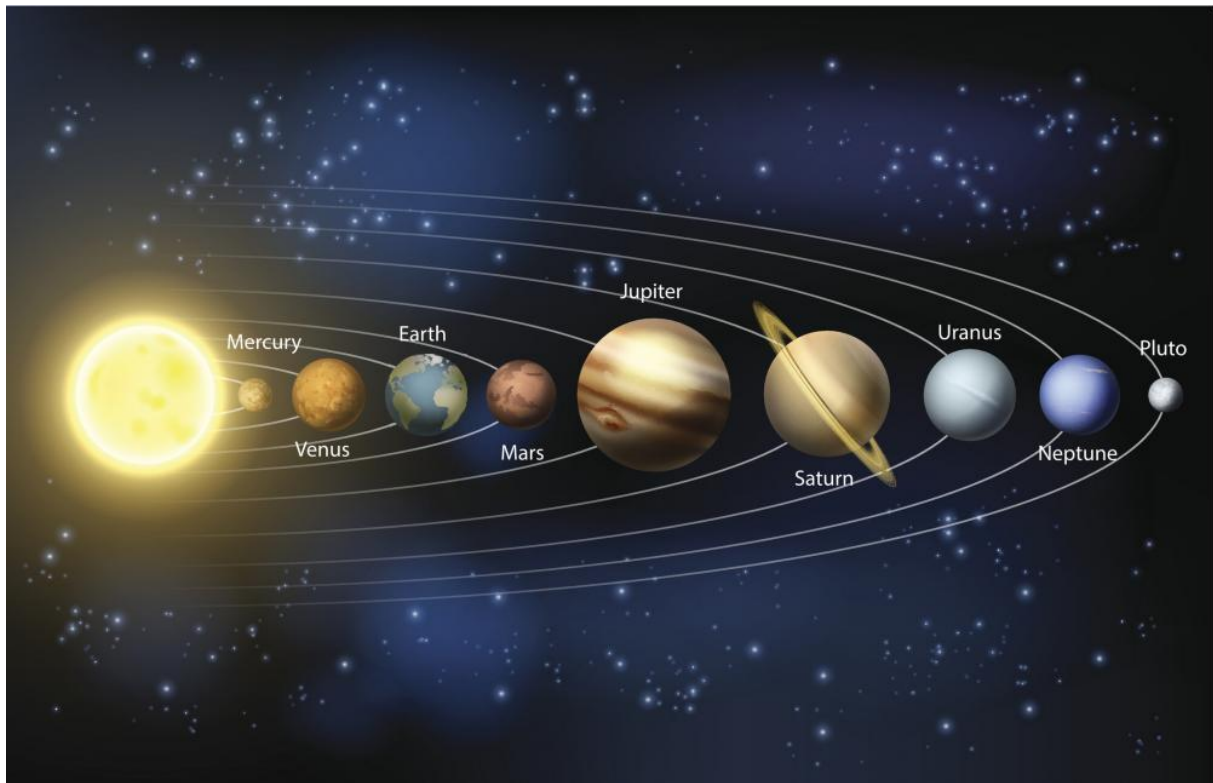
<p>Ének-zene, énekes játék, gyermektánc</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Én kis kertet kerteltem • Beültettem kiskertemet • Anyák napi dalok • Mondóka <ul style="list-style-type: none"> - Egyedem, begyedem, vaskampó, volt egyszer egy kis Jankó. Egyet gondolt magába, elszaladt a világba. • Zenehallgatás: <ul style="list-style-type: none"> - Havasi: Tavasz szél, Kultúrák Hídja szimfónia (https://www.youtube.com/watch?v=rwMYcyo0slc) - St. Martin: A Föld krónikása (pánsíp) (https://www.youtube.com/watch?v=o5FV_gRSsy8) 	
--	---	--

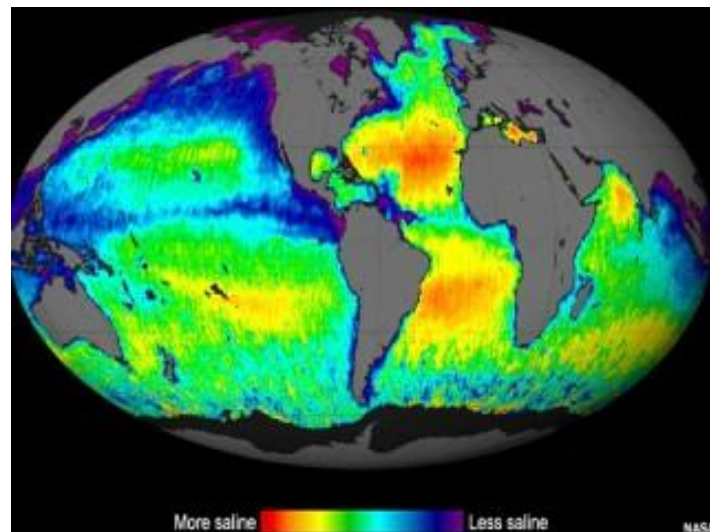
MELLÉKLET:

I. ÉRDEKESSEGEK A NAGYVILÁGÁGBÓL

- A Föld, amit Kék bolygónak is neveznek a Naprendszer sorban a harmadik bolygója. Apró szomszédja a Hold 27 naponta egyszer kerüli meg, míg az éltető Napot a Föld 365 nap alatt járja körül.

- A Földet azért is nevezik Kék bolygónak, mert felszínének többségét, egész pontosan 71%-át, víz borítja. De tudtad, hogy ennek a rengeteg víznek, mindössze három százaléka ivóvíz? Nem sok, ugye? Ezzel szemben tengereinkben és óceánjainkban annyi só van, hogy be lehetne vele teríteni a Föld teljes szárazföldjét - 152 méter magasan.

- Tudtad, hogy a Földön nem mindenhol ugyanolyan a gravitáció? Az Andokban például nagyobb a gravitáció, a Hudson-öbölben pedig kisebb. Ezt természetesen nem veszed észre, ha éppen ott állsz. Ennek valószínűleg az az oka, hogy a Föld, mint tudjuk, nem tökéletesen gömb alakú.

- Több bizonyíték is van arra, hogy a Földnek volt egy kisebb ikertestvére, Theia, a Földdel megegyező pályán keringő kőzetbolygó, amely az évmilliók alatt egyszer csak belecsapódott a Földbe. A Föld lecsapódó darabkáiból született meg a bolygónk egyetlen állandó természetes holdja.

- Bár mindenki úgy tudja, a Nap melege nélkül nem lehetne túlélni, kutatások azt bizonyítják, hogy a Föld magja is képes olyan hőt adni, ami megmenthetne minket.
- Robbanó tavak: vannak olyan tavak, amelyek „felrobbannak”, ezzel pedig mérges gázokat bocsátanak a levegőbe. A Kivu-tóban (Afrika) például ezer évenként kipusztul az élővilág emiatt. A robbanó tavak gázkémiai összetétele különböző, azt azonban el lehet róluk mondani, hogy egy-egy kitörése végzetes lenne: a felszabaduló gázok miatt több millió ember halna meg.

- Nátron-tó, a „kővé vált élet” (Tanzánia): A világ egyik legőszibb tava lehet a Nátron-tó, aminek gyönyörű vörös színben pompázik a vize, ám ez nem minden, hiszen a tó úgy gondoskodik az elhalt élőlényekről, hogy azokat kővé változtatva magával sodorja a partra. A tudósok szerint ennek a jelenségnek a magyarázata az, hogy a hidrogén és az alkáli só lehetővé teszi a mészkő kialakulását, ami bevonja az elhalt élőlényeket, ez pedig megakadályozza a szervezetek lebomlását.

- Mint tudjuk, a Pangea egy olyan szuperkontinens, amely 335-175 millió évvel ezelőtt létezett, és később két különböző kontinensre oszlott: Laurasiara és Gondwanara. Idővel ez a kettő kontinens tovább osztódott, és így jött létre a ma is ismert hét kontinens. Tudósok egy csoportja úgy véli, hogy a kontinensek újra egymás felé haladnak és ismét kialakulhat a szuperkontinens, Pangea Ultima névre hallgat majd.

250 millió évvel ezelőtt

250 millió év múlva

- Tudósok szerint sok-sok évvel ezelőtt a bolygónk lila színű volt az űrből. Mégpedig azért, mert az ősi mikróbák a zöld színű klorofilltól eltérő molekulát alkalmazhattak, hogy hasznosítsák a napsugarakat, méghozzá egy olyat, mely az organizmusokat lila színnel látta el.

- A tengerek és az óceánok tele vannak arannyal. Csak az a baj, hogy apró pikkelyekre bomlottak és így nem éri meg a befektetett energia, hogy összegyűjtsék ezeket.

- Ha azt kérdezik tőletek, mi a legnagyobb élőlény a földön, valószínűleg a bálnát mondanátok. Nos, pedig helytelen, ugyanis nem más, mint egy gomba, amely az oregoni Kék-hegységben él. Ez egy legalább 2400 éves mézgombatelep, amely 130 méteres hosszával, a bálnát kenterbeverő 180 tonnás súlyával közel 10 km²-et borít be nyúlványaival. Akkora, mint 1665 focipálya.

- Évi csupán 200 milliméteres csapadékmennyiségével, belső vidékein pedig még kevesebbel az Antarktiszt tartják a világ legnagyobb sivatagának. A legextrémebb sivatagi régió a McMurdo száraz völgy. A leáramló, 320 km/h-s sebességgel süvítő szél képes felszárítani a területen lévő összes nedvességet. Ennek következtében a McMurdo száraz völgyeket a Marshoz leginkább hasonlító földi tájnak tartják.

- A Kármán-vonal a világűr határa, amely 100 km-es magasságban húzódik. Ez az a magasság, ahol egy jármű már nem tud a felhajtóerő segítségével repülni, és el kell érnie az első kozmikus sebességet (7,9 km/s) a fennmaradáshoz. Kármán Tódor számolta ki ezt a határt, mely az ő nevét viseli. A 100 km egy kerekített érték, amely csak kevéssé tér el az eredetileg számítottól.

- A világ legmélyebb tava címet a szibériai Bajkál-tó érdemelte ki, mely 1642 méteres mélységével annyi vizet raktároz, ami az emberiség jelenlegi vízigényét ötven éven keresztül kielégítené. A Bajkál egyben a Föld legrégebbi tava is, nagyjából 25 -35 millió évvel ezelőtt jött létre.

- Mint tudjuk, Földünk felszínének 71% -át víz borítja. A napfény pedig nem tud áthatolni a 200 méternél vastagabb vígrétegen, így tulajdonképpen a bolygónk egy hatalmas részét mindig sötétség borítja. (Csendes-óceán az űrből)

- A hajók által termelt és a partról elsodort szemét mára akkora szemét-szigetté hömpölygött össze a Csendes-óceánon, hogy szépen lassan kontinens méretűvé növi ki magát. A ma ismert legnagyobb szemét-sziget a Great Pacific Garbage Patch névre hallgat, és Dél-Amerika nyugati partjainál található.

II. MESÉK

Zelk Zoltán: Egy búzaszem története

Meleg, kora nyári délután volt, a búzatábla hajladozva susogott a gyenge szellőben. A búzatábla mélyén lakó fűj- és fogoly családok már csomagoltak: tudták, holnap lesz az aratás napja, s ők mehetnek új hazát keresni. Gondterhesen készülődtek: hol találnak ilyen jó otthont, amely így megvédi a kicsinyeiket a vércsék és a puszkagolyók ellen? Alig aludtak ezen az éjszakán, s kora hajnalban már búcsúzni kezdtek egymástól és jó szomszédaitól, a pipacsoktól és a búzavirágoktól.

Ezek voltak a legszomorúbbak, a piros pipacsok és a kék búzavirágok. Harmatkönnyeket sírtak, amikor az öreg fűjek búcsúszavait hallották, s egy búzavirág így szólt:

- Ó, hogy irigyelünk benneteket! Bárcsak nekünk is szárnyunk lenne, és veletek mehetnénk!

Egy öreg fűj vigasztalni kezdte:

-Sose búsulj, bölcsen van ez így. A madarak repülni tudnak, ti meg itt nőttök és illatoztok a búzatábla közepén.

Alighogy felröppentek az útra kész madarak, már jöttek is az aratók, s nekifogtak a munkának. Estére már csak szűrős tarló maradt a búzaföld helyén, s a hajdani búzakarászok kérébe rakva várták sorsukat: a cséplőgépet, a malmot, a liszteszákot, és a kenyérsütő kemencét.

Egyetlenegy búzaszemecske kivételével, amelyik aratás közben elgurult. Örült is a szabadságnak, mert hallotta hajnalban a fűjek és a virágok beszélgetését, és semmi kedve sem volt ahhoz, hogy lisztté és kenyérré változzék. Ha már ez a búzaszemek sorsa - gondolta -, akkor ő nem lesz búzaszem, inkább fűjjé változik

"Csakhogy a fűjek repülni tudnak - gondolta újból -, nekem pedig nincsen szárnyam...Akkor tücsök leszek...- határozta el -, az is itt él a földön, az se tud repülni."

Csakhogy este ciripelni kezdtek a tücskök, ezek a kedves réti cigányok, s a búzaszem szomorúan állapította meg, hogy tücsök sem lehet belőle, mert nem tud ciripelni...

"Akkor mezei egér leszek!"- határozta el, mert látta, hogy a mezei egerek megélnék a tarlón is. Csakhogy a mezei egerek futkosni tudnak, és házat ásni a föld alatt - látta a búzaszem, és szomorúan mondogatta, hogy neki nincs ilyen tudománya.

"Hát mit csinálhatnék? - töprengett egyre szomorúbban. - Legjobb lenne, ha odagurulnék a testvéreimhez, s engem is elvinnének a cséplőgéphez és a malomba."

Így búsongott három nap és három éjjel. Harmadnap aztán hatalmas zápor kerekedett, s a búzaszemecskét bevverte a földbe. Milyen nagy volt a csodálkozása, mikor a föld mélyén megszólalt egy göröngy, és azt mondta neki:

- Most már jó helyen vagy. Jövő tavaszra majd kibújsz a földből, nyárra szép búzakarász lesz belőled, és újból learatnak.

A búzaszemecske már nem búsult. A nagy fáradtságtól elaludt, és fűjekről és pipacsokról álmodik jövő tavaszig.

A csodálatos cinege

Élt valahol fent, a messzi hegyekben egy bányász, akinek már régóta nem volt munkája, s ezért madarászásra adta a fejét. Legtöbbször vele ment legkisebb fiacskája, a tízéves Peti is. A kisfiú egyszer kora hajnalban egyedül ment ki az erdőbe, és elbújt egy bokorban. Nem kellett sokáig várakoznia, mert honnan, honnan nem, hirtelen egy cinege szállt a lépvesszőre, s mintha az lett volna a leghőbb vágya, hogy a kisfiú azonnal megfogta, még csak szabadulni sem próbált a gyerek simogató kezéből.

Vígan fütyörészve ment Peti haza, vállán a hálóval, de a cinege is vidám volt ám, s együtt fütyörészett Petivel. Amikor Peti hazaért, leakasztotta a falról kicsinyke kalitkáját, betessékelte ajtaján udvariasan a kis cinegét, mohából ágyat is vetett neki, melléje meg friss vizet készített be és jó sok kendermagot. No, azért egy kis mákról sem feledkezett el, mert azt képzelte, hogy a cinege is szereti, hiszen az ő kedvenc eledele a mákos tészta volt.

Másnap hajnalban a cinege vidám énekszóval költötte fel kis gazdáját. Amikor Peti odament hozzá, hogy megint friss vizet adjon neki és néhány újabb tökmagot, nagy álmélkodására egy icipici kis tojás feküdt a mohán, mint valami kicsi ékszer. S nem is közönséges tojás volt az, hanem tündökletesen fénylő pici aranytojás. Másnap kora reggel bement a bányász a városba, megkereste az aranyművest, és megmutatta neki a kincsét. Ha láttátok volna, hogy elcsodálkozott az aranyműves, mert bizony még sohasem került aranytojás a kezébe, s ahogy lemérte a mérlegen, annyit nyomott, hogy a szegény bányász egy egész kalap pénzt vitt haza érte.

S ez aztán így ment napról napra, sok-sok hónapon át. Minden reggel, amikor a kisfiú odament a kalitkához, hogy megitassa és megetesse hűséges cinegemadarát, mindig ott feküdt a mohán a tündökletesen fénylő pici aranytojás. Egy reggel azonban, amikor szokása szerint ismét odalépett a kalitkához, a kis cinege váratlanul emberi hangon szólalt meg:

- Most már elég pénzetek van, vegyetek rajta egy veteményeskertet, sok-sok gyümölcsfával, tartsatok méheket, és dolgozzatok szorgalmasan. Engem pedig engedjétek szabadon, és ígérjétek meg, hogy soha többet nem fogtok kint madarat az erdőben. Ha megszegnétek tilalmamat, akkor egy reggel arra ébredtek, hogy a veteményeskertnek meg a gyümölcsfáknak hűlt helye lesz. Mindezért cserébe csak annyit kérek tőled, hogy vess el egy kis mákot is a kertben, hogy ha majd néha eljövök ide vendégségbe hozzátok, megkínálhass velem, mert tudod, igen-igen megkedveltem.

Peti szabadon engedte a kis cinegét, és az fütyülve, trillázva, vidáman repült el az erdő felé. Mindannyian megfogadták a tanácsát, szorgalmasan dolgoztak, szépen meg is éltek.

Persze a mákültetésről sem feledkezett el Peti - már csak a mákos tésztái miatt sem -, és minden héten egyszer vendégségbe várta a valamikor tündökletesen fénylő pici aranytojást tojó cinegét. S ilyenkor akkora füttykoncertet csaptak, hogy elhallatszott hetedhét országba, s mindaddig füttyültek, amíg be nem rekedtek.

A mocsári manók, meg az élet vize

Élt egyszer a messze Szibériában, valamikor nagyon régen, egy vándorló kedvű vadász. Jártában-keltében egy irdatlan nagy mocsár akadt az útjába. Vad át nem jutott, madár át nem röpült rajta, akkora volt.

Hanem a vadászt nem olyan fából faragták, hogy egy mocsártól megijedjen. Kapta magát, nekiveselkedett, át akarta ugrani. De nem ugrott elég nagyot, s épp a mocsár közepébe pottyant, egy nagy zsombékra.

Körülnézett, s elállt szeme-szája: egy sereg megnyergelt, fölszerszámozott nyúl ugrándozott körülötte. Úgy ficánkoltak, mint a jóvérű paripák.

De ámult még nagyobbat is a vadász! Mert egyszer csak apró emberkék bújta elő a zsombékok alól: a mocsári manók. Fölpattantak a nyúlparipák hátára, odavágtattak a mi vadászunk elé, köszöntötték szépen, aztán mindjárt elpanaszolták neki nagy bajukat: - Csak te segíthetsz rajtunk, földi halandó! Ragadozó vad pusztít a birodalmunkban: a coboly. Úgy látjuk, vadász vagy. Lődd le azt a fenevadat!

A mi vadászunk fogta az íját, megkereste a cobolyt, leterítette, s vitte a mocsári manóknak. Örvendeztek a manók, nem győztek hálálkodni:

- Nagy jót tettél velünk, vadász! Bizony megháláljuk, nem maradunk adósaid. Adunk neked az élet vizéből. Eredj haza, és várj bennünket.

Hazament a vadász a völgybe, ahol lakott, s megvitte a hírt atyafiségának, nemzetségének: hamarosan halhatatlanok lesznek. Eljönnek a mocsári manók, és hozzák az élet vizét.

Várták-lesték a vendégeket. Az asszonyok sütöttek-főztek, az emberek fát aprogattak, tüzet élesztettek, a gyerekek még álmukban is a mocsári manókról beszéltek.

Egy nap aztán megérkeztek. Porzott az út utánuk, úgy vágattak nyúlparipáikon vezérük fenyőfa bödönkében hozta az élet vizét.

Amikor az emberek meglátták, micsoda paripákon ügetnek, olyan harsány nevetésre fakadtak, hogy rengett a hasuk belé.

Megharagudtak a mocsári manók, le se szálltak nyúllovukról. Fogta a vezérük a fenyőfa bödönét, s ráloccsantotta az élet vizét a cirbolyafenyőkre. Aztán visszavágtattak a mocsárba. Azért öregszenek meg azóta is az emberek, s ezért zöldellnek száz meg száz évig Szibéria erdeiben a cirbolyafenyők.

Tasnádi Éva: Borika fája

Borikáék utcájában egy reggelen befordult két bácsi. Ásót, kerti szerszámot cipeltek. Egyikük talicskát tolt, azon egy halom vékony fácska volt összekötözve.

Az egyik bácsi felgyűrte az inge ujját, és ásni kezdett.

Felásott egy kis négyszögnyi földet azt utca szélén, s a friss, porhanyós földbe beültetett egy karcsú fácskát. Éppen Borikáék ablaka előtt. A másik bácsi karót kötözött a kis fa mellé. Aztán odébb mentek, és újból ásni kezdtek.

Borika az ablakban bámészkodott.

- Nézd csak, édesanya, nézd! Mit csinál a bácsi?

- Fát ültet, Borikám.

- De hát ez nem fa! Ez csak olyan, mint egy bot.

- Még fiatal - mondta édesanya. - Majd ha megnő, megerősödik. Szép lombos fa lesz belőle.

- És miért rakott oda a bácsi még egy fát?

- Az karó. Védi a kis fát. Még olyan gyenge, hogy a szél is meghajlíthatja, eltörheti. A karó vigyáz rá.

Borika csak hallgatott, és el nem jött az ablakból addig, amíg a bácsik az utolsó kis fát is el nem ültették. Másnap reggel szaladt az ablakhoz.

- Még nem nőtt meg a kis fa?! Ugyanolyan, mint volt! - kiáltotta csalódottan.

Édesanya nevetett:

- Várj csak, várj. Nem megy az olyan gyorsan. Eső meglocsolja, nap melengeti, s a fácska mindennap nő egy kicsit. De olyan kicsit, hogy azt észre sem veszed. Mire te megnősz, szép nagy fa lesz belőle is.

Borika ezután is sokszor elnézegette, mit csinál a kis fa. Hogyan pattannak ki rajta a rügyek, hogyan bontja ki az első levélkéket, s milyen boldogan nyújtózik a nap felé. Ezt megérti Borika, a napot ő is nagyon szereti, s biztatgatja is a kis fát:

- Úgy, úgy napozz csak, te kis fácska. A te leveleid zöldek lesznek a naptól, én meg ilyen szép barna leszek, látod?!

Ha a fiúk a ház előtt labdáznak, kergetőznek, s szaladtukban megkapaszkodnak a fiatal fa gyenge törzsében, Borika rájuk szól:

- Ne bántsátok a kis fát, nem szabad rángatni.

A kis fa és Borika együtt növekedett. De Borika gyorsabban nőtt. Egy szép napon már elment egyedül a boltba... Óvatosan fogta a tejeskannát, és csak a fejével bólintott a kis fának, amikor elment mellette:

- Most nem tudok integetni, kis fácskám, mert kilötyög a tej!

Édesanya büszkén fogadta:

- Mit szólt a tejes néni, Borikám?

- Azt mondta, hogy: tessék kisasszony, egy liter tej - nevetett Borika. - Pénzt is kaptam ám vissza, itt van a zsebemben!

Azontúl Borika minden nap elmehetett a kannával a boltba, és egyedül vásárolta meg a tejet. Édesanya nagyon meg volt elégedve. De egy napon megcsóválta a fejét. Ejnye! Itt valami nincs rendben. A tej napról napra kevesebb lesz.

- Kislányom - mondta Borikának -, gyere, visszamegyünk együtt a tejes nénihez. Hiszen ez még egy fél liter sincs! Alig van félig a kanná!

Borika nagyon piros lett, és lehajtotta a fejét.

- Talán megittad, Borikám? - kérdezte édesanya.

- Nem... én nem...- szepegett Borika. - Édesanya... ne haragudj!... - és elkezdett keservesen sírni.

- Miért ne haragudjak? Ne sírj, hanem mondd el szépen, hogy mi történt?

- Édesanya... a kis fa... az én kis fámm! Az eső olyan ritkán esik... és szegényke folyton csak vizet igyék?! Biztosan éhes is... ráöntöttem a tejcskéből... hogy hamarabb nagyra nőjön!

Édesanya elnevette magát.

- Ó, te kis csacsi! Fák nem isznak tejet! Hát nem tudod, hogy a fa, mint a többi növény, a földből szív magának táplálékot a gyökereivel? Az az ő eledele! De abban igazad van, hogy sok-sok víz kell neki. gyere, töröld meg a szemedet, elmegyünk valahová.

Elmentek, és vettek egy szép kis locsolókannát. Olyan zöld színe volt, mint a friss faleveleknek.

- Ez a tiéd, Borikám - mondta édesanya. - Ezentúl te fogod meglocsolni a kis fát. De a tejet békén hagyd ám! Azt mi isszuk meg

Úgy is lett. Édesanya esténként kirakta a kék bögrét, és teleöntötte tejjel:

- Ez a tiéd, Borikám! - mondta.

Utána elővette a zöld kannát, és megtöltötte vízzel:

- Ez meg a kis fáé! Össze ne téveszd!

Ezen Borika nagyot nevetett, és mintha a kis fa levelei közül is susogó kuncogás hallatszott volna. Azután mindenki megitta a magáét és aludni tértek.

Fésűs Éva: Kié a virág

Malacka egyszer gyönyörű virágot talált az erdőben. Akkorát visított örömeiben, hogy a bükkfa oldalán dolgozó harkály félrenyelte a farontó kukacot.

- Ejnye! - bosszankodott. - Miféle csendháborítás ez?

- Én nem háborítok semmiféle csendet, csak kimondhatatlanul örvendezek az én szépséges virágomnak! - visított tovább malacka - Nézd meg, ha nem hiszed!

A harkály odasandított.

- Csakugyan gyönyörű. De mi a neve?

- Természetesen Neszepisze virág - ugrándozott a vadmalac, ekkor azonban odatoppant a kényes őzike.

- Tévedsz! Ilyen szép virágnak csak őzikefűzér lehet a neve!

- Semmi közöd hozzá! - visított a kukorifarkú. - Ez a virág az enyém, mert én találtam.

- De azon a tisztáson nőtt, ahol én szoktam játszani!

- Kár a szóért! - lépett közéjük fölényesen a rókakölyök. - Ez a virág a világszerte ismert rókatulipán és át fogom ültetni a saját kertembe!

- Ülteted ám az árvacsalánt! - huppant melléje a mókus. - Én láttam meg legelőször, onnan a magasból.

- Ugyan, mikor?

- Tegnap ilyenkor!

- Hiszi a piszi! Akkor mért nem szóltál?

- Mert a virág egyikőtöké sem, hanem az enyém! - válaszolt mókus helyett váratlanul macika, és mindjárt szagolgatni kezdte az üde szirmokat. - Mézszagú! Világos, hogy nekem termett!

Malacka segélykérően tekintett fel a bükkfára.

- Harkály bácsi, tégy köztünk igazságot!

- Nem vagyok én bíró - berzenkedett a harkály - , és úgy sem tudnék olyat mondani, hogy mindannyian elégedettek legyetek.

- De hát akkor mi lesz?

- Egyszer csak kiderül az igazság magától.

- Csakhogy én addig nem várok! - kiáltott malacka, és mindjárt egy botocskát ragadott, hogy vonalat húzzon vele a földön a virág köré; bűvös kört, amibe senkinek sem szabad belépnie.

Hanem a többiek azt hitték, hogy malacka verekedni akar a botocskával. A róka nagyot kanyarított lompos farkával, hogy kiüsse a kezéből, de ugyanakkor a kényes őzet is meglegyintette. Az őz visszarúgott, és eltalálta macika balhátú lábát. Macika sem volt rest, visszabokszolt a mancsával. Közben mindenki azt visította, kiabálta, brummogta, hogy:

- Enyém a virág! Enyém a virág!

Akkor arra jött a süni. Letette csigákkal teli kis kosarát, körülnézett, és csodálkozva kérdezte:

- Hol van itt virág?

A virág, amelyen összevesztek, eltiporva, tönkretaposva hevert a tisztáson. Akkora csend lett, hogy a hangyák lépteit is hallani lehetett a fűben. Legelsőnek malacka pityeregte el magát.

- Jaj, odavan a virágom! Most már mindegy, hogy mi lett volna a neve.

- Úgy láttam, őzikefüzér volt - fintorgott az őz -, de azt hiszem tévedtem.

Megnézte a letiport növényt, azután sántikálva odébbállt.

- Giz-gaz! - legyintett a sunyi róka.

- Gyim-gyom! - brummogta macika, a mókus pedig még megtoldotta.

- Söprűnek sem való!

Egykettőre otthagya mindenki, harkály doktor pedig folytathatta a dolgát. Le sem nézett a tisztásra, csak három sikeres féreg-operáció után vetett egy sajnálkozó pillantást az eltaposott, szép virágra - de akkor azt hitte, káprázik a szeme attól, amit látott.

A virág újra egyenes száron állt, mert valaki gondosan karóhoz kötötte, földjét megkapálta, elegyengette körülötte.

- Nini! - kiáltott harkálydoktor - Hát mégis van ennek a virágnak igazi gazdája?

Jobban körülnézett, s akkor látta, hogy a kicsi süni jön a patakról egy öntözőkannával döcögve, és nagyon jókedvűen dudorászik magában.

Móra Ferenc: Mire anyuka felébred

Az öreg templom mögött, amelyre a Mariskáék hálósobájának az ablakai néztek, piros orcáját fölütötte az őszi napocska. Sugarával rávillantott a Mariska fehér arcára, s erre a cirógatásra a kislány kinyitotta a szemét.

- Ejnye, napocska, de korán felébredtél ma! Hiszen tán még a kakas se kukorékkolt.

- Nagyon visított a szél, kiverete a szememből az álmat - hunyorgott a napocska. - Magam is korállom még az időt. Mit szólsz hozzá, Mariska, nem szundítanánk még egyet?

Azzal magára rántotta felhőpaplanát a napocska, s úgy alábújt egyszerre, hogy még csak egy szála se látszott ki az aranyhajának. Mariska azonban megdörzsölte a szemét, s úgy kiugrott az ágyból, mint a labda.

- Jaj, de csak lusta teremtés ez a napocska! Nem elég neki az egész éjszaka, hanem még a nappalból is elvesz egy álmra valót. Tudom, nem is szereti úgy az anyuskája, mint engem az enyém.

Mire felöltözködött, a kanárimadár is kinyitotta fekete szemecskéjét, s az volt az első dolga, hogy megveregette a kalitkája drótját.

- Kedves egészségedre az éjszakai nyugodalmat, gazdasszonykám! Üres, üres, üres, üres a kendermagos csésze!

- Hallgatsz, kis haszontalan! - szaladt hozzá Mariska. - Ne füttyöréssz föl anyukát, apukát. Mire anyuka felébred, akkorára meg akarom főzni a reggeli kávé. Ha jól viseled magad, te is kapsz abból a cukorból, ami a csésze fenekén marad.

A kanári csúfolódva pittyentette el magát:

- Köszönöm alássan, Marika kisasszony! Nem kérek a főztjéből! Egye meg maga, kisasszony! Az lesz csak a híres kávé! Tudom, olyant a kanárikirály se evett még.

Mariska leborította a lármás kis madarat egy törülközőkendővel, hadd gondolja, hogy éjszaka van - maga meg kisuhant a konyhára. Hát a küszöbön csak hozzátörleszkedik ám a lábához a Kormos cica.

- Szép jó reggelt, aranyos gazdasszonykám! Hogy aludtál, mit álmodtál, tündérszép Mariska? Hát az a kulcs minek abban a patyolat kezében? Tán egy kis tejecskét akarsz hozni az éléskamrából a szegény Kormos cicának?

- Várj a sorodra, Kormos cica! Mire anyuka fölébred, akkorára meg akarom főzni a reggeli kávé. A tied lesz, ami a csésze fenekén marad.

Kormos cica olyan mérges lett, mintha hetvenhét egeret szalajtott volna el egyszerre. Hegyes körmével haragosan karmizsálta az ajtófélfát.

- Miá, miá, miá! Alássan köszönöm szíves ígéretét a kisasszonynak, tartsa meg magának a kávéját. Ha ezután a kisasszony főzi a kávé, akkor én elbujdosom a háztól.

Hanem, úgy látszik, mégis meggondolta a dolgot Kormos cica. Elvetette magát a küszöbön, s onnan nézte a nagy készülődést.

- Tüzet se tudsz gyújtani, te hamupipőke! - kiáltott rá Mariskára, ahogy ez a tűzrevalót vékonyította. Mikor aztán vígan lobogott a tűz, akkor azt miákolta:

- Azt se tudod, híres, melyik a tejeslábas!

Ekkorára a Bogár kutya is besompolygott a konyhába, s mindjárt ráfordult a cicára:

- Csend legyen ott a sarokban, te egerek pandúrja! Hát már hogyan tudná a mi kis gazdasszonyunk, hogy hol a tejeslábas! Még azt is tudja, hogy hol a Bogár kutya reggeli karaj kenyere. Igaz-e, aranyos kis gazdasszonyom?

- Igaz, Bogárkám, igaz - simogatta Mariska az öreg kutyát -, te is megkapod a kenyeredet, ha tudsz szépen várakozni. Mire anyuka fölébred, akkorára meg akarom főzni a reggeli kávé. Abba mártogatjuk bele a te kenyeredet is.

A Bogár úgy elvicsorította a száját, hogy minden foga kilátszott.

- Köszönöm szépen, én már nem vagyok éhes. Nem akarok megbetegedni a kisasszony kávéjától. Mit is mondtál csak az előbb, Kormos komám?

- Azt, hogy ez a híres gazdasszony föl se tudja forralni a kávé - kötözködött a cica.

- Nini, elfutott a tej! - morgott a Bodri.

- Pű, még a szaga sem olyan jó ennek a kávénak, mint mikor a Mariska édesanyja főzi!

- A tejet is lekozmásította!

- Nem is a rózsás csészét kellene elővenni!

- Nem is azzal a kanállal szokták merni a tejet!

- Micsoda? Hát ez is kávé, Bogár bátyám?

- Egye meg, aki főzte, Kormos pajtás. Rá se szeretek nézni.

- Ahol ni, még sót tesz bele porcukor helyett!

Mariska most már elvesztette a türelmét, s nagyot dobbantott volna a lábcsukájával, ha tudott volna.

- Elhallgassatok, haszontalan éhenkórászok, mert mindjárt jóllakatlak a porolópálcával! - kiáltotta nekiperulva, s otthagya a két gonosz jószágot. Beterítette az ebédlőasztalt a szép csíkos abrosszal, bevitte a párolgó kávé, s dobogó szívvel leste, mit szól majd anyuka, apuka az ő szakácskodásához.

Istenkém, hát mit szoltak volna, úgy összevissza csókolták szorgalmas kislányukat, hogy csupa csuda. Igaz, hogy apuka, mikor belekóstolt a kávéjába, elfintorította egy kicsit a száját, és azt akarta mondani: ejnye, de keserű ez a kávé - hanem ehelyett azt mondta:

- No, ilyen jó kávét még nem ittam életemben!

- Taj, hát még az enyim milyen édes! A csöppentett méz ehhez képest csupa savanyúság!

- bizonyította anyuka. - Ami nem is csuda, mert Mariska az apuka kávéjába való cukrot is az anyukáéba hintette bele. A két gonosz állat volt az oka: annyit csúfolódtak összevissza, hogy egészen belezavarodott a kis gazdasszony.

De meg is lakoltak ám a csínytevésért. Nem kaptak a maradékból, mert nem maradt maradék a csészék fenekén. Se egy cseppecske kávé, se egy morzsácska cukor.

Bartócz Ilona: Anyák napja

Volt egyszer egy mesebeli kisfiú, Jancsikának hívták őt is, mint a legtöbb mesebeli kisfiút. Jó kisfiú volt meg rossz kisfiú, csöndes is volt, lármás is volt, akárcsak az igazi kisfiúk. Ennek a Mesebeli Jancsikának volt egy üveggolyója, de nem ám olyan üveggolyó, amilyen a te zsebedben van, meg néha az enyémben is! Jancsika üveggolyója igazi varázsgolyó volt: ha jól a tenyerébe szorította, s közben elmondta a varázsigét: „Hipp-hopp, az legyen, ami akarok!” - Mesebeli Jancsika nyomban átváltozott valamivé, amihez éppen kedve volt.

Hol cinke képében röpdösött, hol, mint vidám mókus ugrált a legmagasabb fák ágain, aztán beállt nyuszinak, őzikének, gyíknak, halacskának, amihez éppen kedve volt. Egy szép napon meg addig-addig szorongatta az üveggolyót, míg medvebocská változott.

Mesebeli Jancsika most, mint medvebocs ballagott a szamócás erdőben.

Összetalálkozott az erdő legeslegöregebb medvéjével, s illedelmesen köszönt neki:

- Jó reggelt, Legöregebb Medve! Nem vagyok ám bocs, egy percig se hidd, én vagyok a Mesebeli Jancsika!

- Brummm ... Hallottam ám rólad, te gyerek! Sok kalandodat emlegeti az erdő aprajagyja!

- Igazán? Ez nagyon kedves az erdő aprajagyjától! És mondd csak, Legöregebb Medve, arról is hallottál, hogy hétfőn cinke voltam, ide-oda szálltam, felhők között, csillagok közt jártam, de aztán megtámadott a Gonosz Sas?

- És hogyan menekültél meg a Gonosz Sastól, hova bújtál előle?

- Nem bújtam én sehová! Visszarepültem az én mesebeli anyukám mesebeli házacska-jába, a házacska ablakán kopogtam, kinyílt az ablak, és én megint Mesebeli Jancsika voltam, akit nem bánthat a Gonosz Sas, mert vigyáz rá az anyukája.

- Brummm ... - mondta a Legöregebb Medve. - Jó annak, akinek anyukája van. És mikor halacska voltál, és a vizek mélyén jártál ..., mesélj csak erről!

- Mikor halacska voltam, és a vizek mélyén jártam, a folyóban aranyhomokot, a tengerben drágagyöngyös kagylót láttam. És egyszer hálóba akadtam. De nem ijedtem ám meg! A halászok hangosan dicsekedtek, hogy milyen szép halacska van a hálójukban, ezt meghallotta az én anyukám, odaszaladt, és az erős kezével széttépte a hálót, sírt is, nevetett is, és azt mondta: „Csakhogy ismét nálam vagy, Mesebeli Jancsika!”

- Brummm ... - mondta a Legöregebb Medve. - Jó annak, akinek anyukája van!

- Jó bizony - mondta a medvebocs, azazhogy Mesebeli Jancsika. - Nekem a legjobb a világon, mert szállhatok a felhők között, hogy megszámloljam a csillagokat, lemerülhetek a mély vizekbe, hogy gyöngyöt halásszak, elmehetek akár a világ másik végébe is, nem félek, mert a mesebeli házacska ablakából mindig engem figyel az anyukám, mindig tudja, hol vagyok, mindig tudja, hogyan segítsen, ha bajban vagyok, és mindig megcsókol, ha hazamegyek a világ másik végéből.

- Brummm - mondta az erdő legeslegöregebb medvéje. - Jó, ha egy kisfiúnak varázsgolyója van, de a legeslegjobb mégiscsak az, hogy anyukája van.

